

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

Askolan valtuustolle

Sisällys

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
2 VUODEN 2022 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY	4
3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	6
3.1 Tavoitteiden asettaminen	6
3.2 Strategiset tavoitteet.....	6
3.3 Käyttötalouden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	7
3.4 Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen.....	13
4 KUNNAN TALOUS	14
5 KUNTAKONSERNI	17
6 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN JA RISKIENHALLINTA	18
7 HENKILÖSTÖ	20
8 YHTEENVETO JA MUUT HAVAINNOT	21

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu myös valvoa sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja ilmoitusten saattaminen valtuuston tiedoksi.

Vuoden 2021 toiminnan ja talouden arvioinnin on tehnyt valtuuston 12.8.2021 § 62 valitsema toimikauden 2021–2025 tarkastuslautakunta, jonka kokoonpano on seuraava:

Varsinaiset jäsenet

Hallikainen Petri, puheenjohtaja
Forsberg Ari, varapuheenjohtaja
Lahtinen Jouko
Heiskari Hanna
Lehtikuusi Tanja

Henkilökohtaiset varajäsenet

Koskela Mari
Felin Ali
Pusula Erkki
Vihuri Sami
Stenbeck Reija-Riikka 12.6.2023 saakka, Hovilehto Jenni 12.6.2023 alkaen

Tarkastuslautakunta on kokoontunut arvioimaan toimintaa ja taloutta seitsemän kertaa. Kokouksissa oli haastateltavina kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, osaamisen ja elämänlaadun sekä elinympäristön palvelualuejohtajia, työllisyyskoordinaattori ja taloussuunnittelija. Tarkastuslautakunta on kuullut myös Askolan Puhti Oy:n ja Kirnujen Asunnot Oy:n toimitusjohtajia.

Valtuusto on valinnut tarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:n ja vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Piia-Tuulia Rauhala. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHTT Eija Kokko-Petäjärvi.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt arvioinnissaan vuoden 2023 talousarvioon ja tilinpäätökseen, kuntastrategiaan, kunnan ohjeisiin ja sääntöihin sekä toimielinten pöytäkirjoihin. Tarkastuslautakunta on kuullut lisäksi vuoden 2023 tilinpäätöksen esittelyn sekä katsauksen vuoden 2024 talouden toteutumiseen.

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan toiminnassa.

2 VUODEN 2022 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Askolan tarkastuslautakunta on kokouksessaan 23.5.2023 ja kunnanvaltuusto kokouksessaan 12.6.2023 pyytänyt kunnanhallitusta, lautakuntia ja toimialoja antamaan vastineet arviointikertomuksen havaintoihin, selvityspyyntöihin ja suosituksiin kunnanvaltuustolle lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Kunnanhallitus 27.9.2023

Kunnanhallitus toteaa vastineessaan, että ennen kaikkea hyvinvointialueen aloittaminen vaati huomattavasti ennakoitua enemmän resursseja ja tämän takia meneillään olevia tai aloitettuja kehittämistoimia jouduttiin siirtämään. Näin ollen yleishallinnon tulokorttitavoitteet jäivät osin toteutumatta.

Kunnanhallitus toteaa, että asiakastyytyväisyyskyselyä ei tehty, koska aikataulullisesti oli järkevintä toteuttaa ensin Askolan kunnan brändikysely brändiuudistukseen liittyen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivitys alkoi vuonna 2022 ja jatkui vuonna 2023. Hankintaohjeen päivitys siirtyi organisaatiomuutoksen ja resurssien niukkuuden vuoksi vuodelle 2023 samoin kuin kotisivu-uudistus. Talouden osalta kunnanhallitus toteaa, että taloustilanne on kehittynyt positiiviseen suuntaan verotulojen kasvun myötä. Tulevien vuosien verorahoitukseen sisältyy huomattava epävarmuus hyvinvointialueiden rahoitusvajeen vuoksi. Kunnan lainakanta on edelleen korkea ja korkeampi kuin kuntien keskiarvo. Kunnanhallitus on pyrkinyt ottamaan huomioon toiminnan ja talouden suunnittelussa sekä toteuttamisessa tasapainottamisohjelmaa niiltä osin kuin toiminnan muutokset sen mahdollistavat. Kunnanhallitus jakaa tarkastuslautakunnan huolen kunnan velkamäärästä.

Kunnanhallituksen vastauksessa todetaan, että Askolan Puhti Oy:n tilanne on haastava ja ratkaisuvaihtoehtoja yhtiön toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi käydään läpi. Yhtiön toiminnalle jaetaan taloudellisesti kestäväällä pohjalla olevaa pitkän aikavälin ratkaisua.

Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunta 28.9.2023

Sivistyslautakunta toteaa vastineessaan, että sairauspoissaolojen poikkeuksellinen nousu liittyy muutamaan varsin pitkään sairauslomaan vuonna 2022. Aikaisempina vuosina sivistystoimen sairauspoissaolot ovat olleet maltilliset. Koulutukseen ja hyvinvoinnin ylläpitoon tulee jatkossa osoittaa resursseja talousarviossa. Säästöpaineeet talousarvion valmistelussa pakottavat karsimaan kaikkia muita menoja henkilöstömenojen kasvaessa valtakunnallisten sopimuskorotusten vuoksi, kun palkkoihin ei talousarviossa varata realistista määrärahaa.

Elinympäristölautakunta 26.9.2023

Elinympäristölautakunta toteaa vastineessaan, että vuoden 2022 investointiohjelma on hyväksytty vuoden 2022 talousarvion valmistelun yhteydessä. Pienissä hankkeissa on osittain todettu ennen toteutusta, että hankkeessa tarvitaan tarkempaa suunnittelua, jonka vuoksi hanke on siirtynyt. Suunnitellut hankkeet ovat voineet jäädä toteuttamatta, jos kilpailutuksen tuloksena tarjotut hinnat ylittävät budjetoidun kustannusvarauksen. Lautakunnan vastineen mukaa ei voida todeta, että investointihankkeissa on lähdetty liian myöhään liikkeelle ja hankkeiden kilpailutuksen viivästyminen on aiheuttanut korjausvelan kasvua. Lämmitysenergiamuutokset ovat siirtyneet tarkempien energiatarkestelujen vuoksi.

Teknisen toimen organisaatiouudistuksessa tehtiin eri vaihtoehtojen välillä kustannuslaskelmat, joita verrattiin kokonaisulkoistuksen laskelmiin. Organisaatiomuutoksen lähtökohtana ei ole ollut pelkästään kustannustekijät, vaan organisaation muutoksella on ollut myös tavoitteena palvelujen laadun parantaminen, toiminnan kehittäminen ja ulkoisten palvelujen hajauttaminen.

Rakennus- ja ympäristöjaosto 28.9.2023

Rakennus- ja ympäristöjaosto toteaa vastineessaan, että talousarviossa on varattuna varat henkilökunnan koulutukselle ja koulutukseen annetaan mahdollisuus talousarvion puitteissa. Eduskunnan oikeuskanslerin lausunto ja siinä esille tuomat epäkohdat huomioidaan sekä toimintaa kehitetään.

Tarkastuslautakunnan huomioita arviointikertomuksen vuoden 2022 käsittelystä

Kunnanhallitus, osaaminen ja elämänlaatu -lautakunta, elinympäristölautakunta sekä rakennus- ja ympäristöjaosto antoivat selvityksensä tarkastuslautakunnalle ja kunnanhallitukselle sekä edelleen valtuustolle. Tarkastuslautakunnan esille nostamiin havaintoihin ja selvityspyyntöihin on vastattu.

3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Tavoitteiden asettaminen

Valtuusto on hyväksynyt 14.11.2022 § 45 vuoden 2023 talousarvion, johon kuuluvat käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa. Käyttötalousosassa toimielintä ja viranhaltijaa sitovat valtuustoon nähden ulkoisen määrärahan ja tuloarvion erotus eli nettomääräraha sekä tuloskorteissa mainitut sitovat tavoitteet. Investointiosassa sitovuus on määritelty investointi-erien ja -tulojen erotuksena investointityypeittäin. Talousarviossa sisäiset erät eivät ole sitovia määrärahoja.

3.2 Strategiset tavoitteet

Strategia ”Askola – Uudenmaan Helmi” on laadittu syksyllä 2021 ja strategia hyväksyttiin valtuustossa 16.11.2021. Kuntastrategian arvot ovat kestävyys, osallisuus, joustavuus, turvallisuus ja positiivisuus. Valtuustotason asettamista 35 sitovasta tavoitteesta toteutui täysin 23, osittain 11 ja toteutumatta jäi yksi tavoite. Tätä voi pitää melko hyvänä, kun uusi kuntaorganisaatio otettiin käyttöön vuoden 2023 alussa ja sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyi hyvinvointialueelle.

Arvio sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2023:

	Sitova mitattava tavoite Lkm	Arvio toiminnan toteutumisesta			Arvio talouden toteutumisesta	Toiminnan ja talouden toteutuman yhteisarviointti 2023
		Toteutunut	Osittain	Ei toteutunut		
Osaaminen ja elämänlaatu	10	7	3	0	Toteutunut	
Elinympäristö	12	5	7	0	Osittain	
Demokratia ja toimivuus	13	11	1	1	Toteutunut	
Tarkastuslautakunta					Toteutunut	
Vaalilautakunta					Toteutunut	
YHTEENSÄ	35	23	11	1	Toteutunut	

Tarkastuslautakunnan arvion mukana toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023. Kaikkien kuntien tuloveroprosenttia leikattiin 1.1.2023 alkaen 12,64 prosenttiyksiköllä hyvinvointialueiden rahoitukseen. Näin ollen Askolan kunnan tuloveroprosentiksi muodostui 8,84 %. Askolan kunnan henkilöstömäärä väheni sosiaali- ja terveystalouden hyvinvointialueelle siirtymisessä 82 työntekijällä ja henkilöstökulut aleniivat -26,1 %. Askolan kunnan asukasmäärä oli vuoden 2023 lopussa 4710, jossa vähennystä 53 henkilöä vuodesta 2022.

3.3 Käyttötalouden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Demokratia ja toimivuus

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

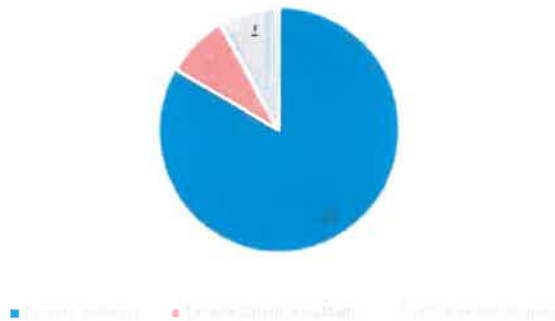
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.1.2023 alkaen ja samalla noin puolet koko kunnan organisaation toiminnoista ja tehtävistä siirtyi hyvinvointialueelle. Kuntahistorian suurin muutos muokkasi kuntien organisaatioita. Näin myös Askolan kunnan organisaatio uudistui.

Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi talouden toteutumatiiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia vuoteen 2022 verrattuna. Yleishallinnon toimintakate (-1.803.257 euroa) toteutui muutetun talousarvion puitteissa (90 %). Yleishallinnon osuus kunnan kokonaismenoista on 9,1 %. Palveluiden ostojen määrärahaa vähennettiin 45.000 euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus pieni noin 50.000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna ja kuntaosuus oli noin 260.000 euroa. Rakennetyöttömyys, pitkäaikaistyöttömyys sekä ns. työkyvyttömät työnhakijat ovat edelleen työllisyysdenhoidon haasteena. Askolan kunta osallistui aktiivisesti TE-palveluiden siirtovalmisteluihin. TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025 alkaen ja Askola on osa Porvoon työllisyysaluetta.

	Akuperäinen arvo euroissa	Talousarvio- muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
60100010 DEMOKRATIA JA TOIMIVUUS						
Myynttuotot	1 000	0	1 000	4 717,89	-3 716	471,8 %
Maksutuotot	0	0	0	116,40	-116	0,0 %
Tuettuja avustukset	87 300	0	87 300	135 189,97	-47 890	154,9 %
Muut toimintatuotot	100 500	0	100 500	108 936,88	-8 437	108,4 %
Toimintatuotot	188 800	0	188 800	248 961,14	-60 161	131,9 %
Henkilöstökulut	-850 735	0	-850 738	-890 131,10	39 393	104,6 %
Palvelujen ostot	-912 455	45 000	-868 455	-767 525,97	-100 929	88,4 %
Aineell. arvokkeet ja tavarat	-35 410	0	-33 410	-40 017,58	6 608	119,6 %
Avustukset	-369 200	0	-369 200	-282 579,60	-86 620	76,5 %
Muut toimintakulut	-71 935	0	-71 935	-71 964,38	29	100,0 %
Toimintakulut	-2 238 738	45 000	-2 193 738	-2 052 218,63	-141 519	93,5 %
TOIMINTAKATE	-2 049 938	45 000	-2 004 938	-1 803 257,49	-201 681	89,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-66 555	0	-66 555	-44 855,02	-21 700	65,4 %

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Tavoitteiden toteutuminen

Tuloskorttitavoitteet toteutuivat pääosin. Tavoitteet, jotka eivät toteutuneet kaikilta osin:

- asiakastyytyväisyyskyselyä ei tehty. Kysely toteutetaan kotisivujen julkaisun jälkeen syksyllä 2024.
- uusien kotisivujen julkaiseminen vuodelta 2023 siirtyi vuodelle 2024.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tuloskorttitavoitteet toteutuivat pääosin. Hyvinvointityöhön on panostettu ja hyvinvointitietoa on hyödynnetty toiminnassa. Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti on laadittu. Talousarviotavoitteet toteutuivat hieman muutettua talousarviota paremmin. Toimintatuotot toteutuivat 60.161 euroa suunniteltua paremmin. Merkittävin talousarvion ylitys toteutui tuet ja avustukset -tiliryhmässä. Toimintakuluissa merkittävin alitus muodostui palveluiden ostoissa 100.929 euroa.

Osaaminen ja elämänlaatu lautakunta

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

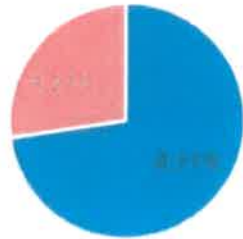
Osaaminen ja elämänlaatu lautakunnan toimintakate (-9.068.890 euroa) toteutui talousarvion mukaisena (98,6 %) ja kustannuksia kertyi edellisvuotta enemmän (edell. vuosi -8.391.623 euroa) mm. henkilöstön palkankorotusten vuoksi. Henkilöstökuluihin myönnettiin lisämäärärahaa 350.000 euroa ja siitä huolimatta henkilöstökulujen osalta talousarvio ylittyi 197.725 eurolla. Muita olennaisia ylityksiä ei toteutunut. Myyntituotot toteutuivat 170.685 euroa (117,7 %) suunniteltua paremmin. Muutostalousarviossa tuloarviota vähennettiin 100.000 eurolla. Toimintakeromuksessa ei ole annettu selontekoa siitä, mikä selittää myyntituottojen merkittävän ylittymisen.

	Aikuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00103000 OSAAMINEN JA ELÄMÄNLAATU						
Myyntituotot	1 063 800	-100 000	963 800	1 134 485,29	-170 685	117,7 %
Maksutuotot	244 000	-25 000	219 000	233 323,55	-14 324	106,5 %
Tuet ja avustukset	192 395	0	192 395	229 371,25	-36 976	119,2 %
Muut toimintatuotot	3 500	0	3 500	7 902,80	-4 403	223,8 %
Toimintatuotot	1 503 695	-125 000	1 378 695	1 605 082,89	-226 388	116,4 %
Henkilöstökulut	-7 633 415	-350 000	-8 183 415	-8 381 139,70	197 725	102,4 %
Palvelujen ostot	-1 430 965	-50 000	-1 480 985	-1 426 326,39	-54 659	96,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-456 610	0	-456 610	-434 378,55	-24 231	94,7 %
Avustukset	-337 100	0	-337 100	-312 505,38	-24 595	92,7 %
Muut toimintakulut	-116 440	0	-116 440	-119 623,26	3 183	102,7 %
Toimintakulut	-10 176 550	-400 000	-10 576 550	-10 673 973,28	97 423	100,9 %
TOIMINTAKATE	-8 672 855	-525 000	-9 197 855	-9 068 890,39	-128 965	98,6 %
Poistot ja arvona erittämiset	-365 740	0	-365 740	-343 217,85	-22 522	93,8 %

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Tavoitteiden toteutuminen

■ Tavoite toteutui ■ Tavoite toteutui osittain ■ Tavoite ei toteutunut

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin. Tavoitteet, jotka eivät kaikilta osin toteutuneet:

- henkilöstökyselyt ja käynnit työterveyshuollossa -> tilannekuva: demokratia ja toimivuus järjestää koko kunnan osalta työterveyshuollon palvelut – tavoite lautakunnan osalta ei toteutunut tavoitteen hyvinvointisuunnitelma sisältäen työterveyshuollon palveluiden laajentamista koskemaan sairaanhoitoa ja lääkäripalveluita osalta
- kehittyvät ja ennaltaehkäisevät hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut-> tilannekuva; ala- ja yläkoulut: kouluterveyskyselyt ja Teaviisari sekä KiVa-kyselyt toteutettu (tuloksia ei raportoitu), muiden tavoitteiden osalta toiminta on toteutunut tavoitteiden suuntaisesti
- kehittyvät ja ennaltaehkäisevät hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut-> tilannekuva; kirjasto: kirjastovirkailijaa ei palkattu tavoitteen mukaisesti. Investointimääräraha käytettiin omatoimikirjaston hankintoihin.

Toimintakertomuksessa todetaan, että henkilöstökyselyyn osallistuttiin, mutta tuloksia ei raportoitu. Osaaminen ja elämänlaatu lautakunnan toimialalla sairauspoissaoloja oli 2035 kalenteripäivää vähemmän kuin vuonna 2022.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin. Tarkastuslautakunta suosittaa kiinnittämään huomiota toimenpiteet tasotetason ja onnistumisen mittarien täsmällisempään asettamiseen. Hyvinvoiva henkilöstö -tavoitteen osalta toimenpiteen toteutumisen arviointia ei kaikilta osin ollut mahdollista toteuttaa.

Tarkastuslautakunta huomioi positiivisen kehityksen sairauspoissaoloissa. Sairauspoissaoloja kertyi 12 pv/hlö, kun vuonna 2022 sairauspoissaoloja oli 25,4 pv/hlö. Sairauspoissaolot ovat olleet viiden vuoden tarkastelujaksolla vain vuonna 2019 alhaisempaa 11,9 pv/hlö. Varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskyselyn vastausten keskiarvo oli hyvää tasoa 4,1 (asteikolla 1–5), kun tavoitteeksi asetettiin 3,8.

Elinympäristölautakunta

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Teknisen lautakunnan toimintakate (-2.323.427 euroa) toteutui talousarvion mukaisesti (99,7 %). Toimintatuottoja kirjautui tilikauden aikana 31.023 euroa ja toimintakuluja 38.769 euroa muutettua talousarviota vähemmän. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin myönnettiin lisämäärärahaa 45.000 euroa ja muutettu talousarvio alittui 60.595 eurolla. Myyntituottojen alitus 122.329 euroa selittyi vesi- ja viemärlaitoksen myyntituottojen vähenemisellä.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
00104000 ELINYPÄRISTÖ						
Myyntituotot	975 000	0	975 000	852 670,52	122 329	87,5 %
Maksutuotot	185 000	0	185 000	208 523,34	-23 523	112,7 %
Tuet ja avustukset	13 800	0	13 800	22 186,94	-8 387	160,6 %
Muut toimintatuotot	1 010 451	0	1 010 451	1 069 847,44	-59 396	105,9 %
Toimintatuotot	2 184 251	0	2 184 251	2 153 228,26	31 023	98,6 %
Henkilöstökulut	-1 471 250	0	-1 471 260	-1 497 713,43	26 453	101,8 %
Palvelujen ostot	-1 663 935	0	-1 663 935	-1 655 716,26	-8 219	99,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 279 430	-45 000	-1 324 430	-1 263 835,36	-60 595	95,4 %
Avustukset	-18 000	0	-18 000	-18 000,00	0	100,0 %
Muut toimintakulut	-37 800	0	-37 800	-41 390,49	3 590	109,5 %
Toimintakulut	-4 470 425	-45 000	-4 515 425	-4 476 655,54	-38 769	99,1 %
TOIMINTAKATE	-2 286 174	-45 000	-2 331 174	-2 323 427,28	-7 747	99,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 170 705	0	-1 170 705	-1 125 141,08	-45 564	96,1 %

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Tavoitteiden toteutuminen

■ Tavoite toteutui ■ Tavoite toteutui osittain ■ Tavoite ei toteutunut

Tuloskorttitavoitteet saavutettiin vain osittain. Tuloskorttitavoitteet, jotka eivät kaikilta osin toteutuneet:

- työhyvinvointia tulee edelleen kehittää
- sairauspoissaolojen määrä 14,6 pv/hlö on lisääntynyt vuodesta 2022 (4,7 pv/hlö). Sairauspoissaolojen määrä on korkein viiden vuoden tarkastelujaksolla
- asioiden käsittelyn avoimuutta ja asian ratkaisuprosessia tulee kehittää edelleen.
- tehtäväalueet eivät kaikilta osin pystyneet vastaamaan tehtäväalueen palveluista tavoitteen mukaisessa aikataulussa.

Toimialan kuulemisessa ilmeni, että kiinteistöhuollon osalta tehty asiakastytyväisyysmittaus antoi keskimäärin hyvän tuloksen. Urheilualueiden kunnossapidosta kyselyä ei toteutettu. Palvelun laatua on kehitetty muun muassa kiinteistöjen ja liikennealueiden palautelinkin kautta. Palautelinkki on kunnan kotisivulla. Kotisivu-uudistuksen yhdessä kehitetään rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun lomakkeita ja tiedottamista kotisivuilla.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan taloudelliset tavoitteet toteutuivat ja toiminnalliset tavoitteet osittain. Tarkastuslautakunta esittää huolen sairauspoissaolojen merkittävään kasvuun. palvelualueen sairauspoissaolojen kasvua selittää osin se, että ruoka- ja siisteys - vastuualue siirtyi Elinympäristö -palvelualueelle.

Tarkastuslautakunta suosittaa asettamaan toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen mittaamiseksi numeerisia mittareita.

Vesi- ja viemärlaitos

Vesi- ja viemärlaitoksen toimintakate (-66.410 euroa) on 142.200 euroa heikompi kuin talousarvion mukainen toimintakate. Toimintatuottoja (625.678 euroa) kertyi 78.322 euroa vähemmän talousarvioon verrattuna ja toimintakuluja (-692.089 euroa) 63.879 euroa budjetoitua enemmän. Toimintakulujen ja budjetin välinen eroavaisuus perustuu henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen arvioitua suurempaan toteutumiseen. Vastaavasti tuottojen poikkeama suurelta osin vesi- ja jätevesimaksujen toteuman ja budjetin väliseen eroon.

00104850 VESI- JA VIEMÄRLAITOS

Myyntituotot	704 000	0	704 000	625 530,72	78 469	88,9 %
Muut toimintatuotot	0	0	0	147,54	-148	0,0 %
Toimintatuotot	704 000	0	704 000	625 678,26	78 322	88,9 %
Henkilöstökulut	-144 460	0	-144 460	-189 187,24	44 727	131,0 %
Palvelujen ostot	-277 550	0	-277 550	-300 312,54	22 763	192,2 %
Aineett. tarvikkeet ja tavarat	-155 700	-45 000	-203 700	-188 122,86	-15 577	92,4 %
Muut toimintakulut	-2 500	0	-2 500	-14 466,01	11 966	378,5 %
Toimintakulut	-583 210	-45 000	-628 210	-692 088,65	63 879	110,2 %
TOIMINTAKATE	120 790	-45 000	75 790	-66 410,39	142 200	-87,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-198 850	0	-198 850	-193 973,94	-4 876	97,5 %

Vesi- ja viemärlaitoksen alijäämä vuodelta 2023 oli -265.977 euroa, ja alijäämä on huomattavasti suurempi kuin edellisvuonna. Kumulatiivista ylijäämää on jäljellä tilikauden alijäämä huomioiden vain 77.635 euroa. Lisäksi velkaa on paljon, 2,8 milj. euroa ja omavaraisuusaste on vain 8,1 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 440,6 %. Investointimenot olivat 195.218 euroa. Suunnitelman mukaiset poistot ovat suuret. Poistoja kirjattiin 193.974 euroa vuonna 2023.

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana oman pääoman puolittumista vuoden 2023 aikana. Velkamäärä on lisääntynyt ja kaikki talouden tunnusluvut heikentyivät. Tarkastuslautakunta esittää sopeuttamisohjelman laatimista ja selkeää suunnitelmaa talouden vakauttamiseksi pitemmällä aikavälillä.

Rakennus- ja ympäristöjaosto

Rakennus- ja ympäristölautakunnan toimintakate (-56.694 euroa) toteutui talousarviota (56,6 %). Toimintakate toteutui vuoden 2022 mukaisena. Askola toimii ylikunnallisena rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena Pornaisten, Pukkilan ja Myrskylän kunnille.

00104890 RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖJAOSTO						
Myyntituotot	223 000	0	223 000	197 515,05	25 485	88,6 %
Maksutuotot	185 000	0	185 000	207 282,60	-22 283	112,0 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	0	0	0	3 499,60	-3 500	0,0 %
Toimintatuotot	408 000	0	408 000	408 297,25	-297	100,1 %
Henkilöstökulut	-322 630	0	-322 630	-354 685,34	-32 055,34	92,7 %
Palvelujen ostot	-114 135	0	-114 135	-94 359,24	-19 776	82,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 760	0	-3 760	-2 635,41	-1 125	70,1 %
Avustukset	-3 000	0	-3 000	-3 000,00	0	100,0 %
Muut toimintakulut	-4 590	0	-4 590	-10 311,51	5 722	224,7 %
Toimintakulut	-508 115	0	-508 115	-464 991,50	-43 124	91,5 %
TOIMINTAKATE	-100 115	0	-100 115	-56 694,25	-43 421	56,6 %

Sähköinen rakennuslupaprosessi on kehittynyt, mutta käsittelyssä on vielä joitakin paperisia hakemuksia. Rakennuslupia myönnettiin kaikkiaan 78 kappaletta, joista 30 myönnettiin Askolaan.

Toimintayksiköltä saadun tiedon mukaan henkilöstöä on vaihtunut ja näin ollen vastuut sekä tehtäväkuvat ovat muotoutumassa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota henkilökunnan osaamisen varmistamiseen sekä tietojen päivittämiseen lainsäädännönmuutoksiin.

3.4 Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Investointien kokonaisuudessa toteutuneet investointimenot (1,2 milj. euroa) alittivat talousarvion (925.000 euroa, toteutuma 56,4 %).

Hyvinvointialueen käytössä oleviin kiinteistöihin ei tehty investointeja. Investointimenoja oli budjetoitu 20.000 euroa (Palvelukeskus Mäntyrinte). Osaamisen ja elämänlaadun palvelualueen investoinnit toteutuivat suunnitellusti, kun menot olivat 175.000 euroa. Elinympäristö palvelualueen investointeja toteutettiin 939.000 eurolla, kun toteutuma oli 53,7 %. Demokratia ja toimivuus tulosalueen investointeja toteutettiin 82.200 eurolla (toteutuma 45,2 %), joihin kohdistui investointituloja 12.700 euroa.

Rakennuksiin kohdistuvia investointeja toteutettiin 272.700 eurolla, kun talousarviossa varauduttiin 770.000 euroon. Kiinteistöjen lämmitysjärjestelmän muutoksiin varauduttiin 610.000 euroa ja hankkeita toteutettiin 90.300 eurolla. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointimenot olivat yhteensä 707.300 euroa. Talousarvio alittui 252.600 eurolla. Muun muassa kevyenliikenteen väylien rakentaminen ei toteutunut suunnitellusti.

Irtaimistohankinnat (170.200 euroa) toteutuivat pääosin talousarvion mukaisena (89,6 %). Aineettoman omaisuuden investointimenot (43.770 euroa) alitti talousarvion (43,8 %).

Rahoitusosa toteutui talousarviossa arvioitua huomattavasti paremmin. Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta poikkesi merkittävästi suunnitellusta investointien vähäisen toteutumisen vuoksi. Pitkäaikaista lainaa ei nostettu lainkaan. Investoinnit rahoitettiin tulorahoituksella, mitä selittää se, että yli 40 % suunnitelluista investoinneista jäi toteutumatta.

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin suunnitellusti eli yhteensä 1,4 milj. euroa ja lyhytaikaisia lainoja lyhennettiin 0,5 milj. eurolla. Lainakanta oli vuoden 2023 lopussa 18,8 milj. euroa, josta 13,0 milj. euroa on pitkäaikaista lainaa. Lyhytaikaista lainaa on 5,8 milj. euroa, josta 4,5 milj. euroa joukkovelkakirjalainoja ja 1,3 milj. euroa vuoden 2023 pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä. Lainat ja vuokravastuut olivat yhteensä 18,9 milj. euroa.

Rahavarat vähenivät tilikauden aikana. Rahavarat ja arvopaperit olivat vuoden 2023 lopussa yhteensä 7,5 milj. euroa, josta rahavarat 0,8 milj. euroa.

Investointimenot eivät toteutuneet suunnitellusti. Olennaista poikkeamaa selittävät rakennushankkeiden ja lämmitysjärjestelmien uudistusten toteutuksen viivästyminen. Investointien talousarviota ei ole olennaisten poikkeamien osalta käsitelty valtuustossa. Kassavarojen riittävyys on 14 päivää, kun se oli edellisenä vuonna 90 päivää.

4 KUNNAN TALOUS

Sote- ja pelastustoimen palvelut siirtyivät 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle ja samaan aikaan verotuspohja jakaantui ja em. palveluiden toimintatuotot ja -kulut siirtyivät hyvinvointialueelle. Kunnan kaikki verotulot olivat vuonna 2023 yhteensä noin 11,9 miljoonaa euroa, mikä on -48,3 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Valtionosuuksia tilitettiin 3,5 milj. euroa vuonna 2023. Verorahoituksen osuus kokonaistuloista 77,2 % vuonna 2023, kun osuus vuonna 2022 oli 85,3 %.

Tilikauden toteutunut tulos on 505.426,35 euroa ylijäämäinen. Tulos on kuitenkin edellistä vuotta (891.496,92) heikompi. Kunnallisveron tuotto oli 9,4 miljoonaa euroa, mikä oli noin -52,9 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Yhteisövero tuotti kunnalle noin 1,2 miljoonaa euroa, mikä on -59,8 % vähemmän kuin vuonna 2022. Kiinteistöveron tuotto oli noin 1,3 miljoonaa euroa, mikä on samaa tasoa kuin vuonna 2022.

Toimintatuotot laskivat -19,8 % edellisvuodesta ja olivat noin 4,0 milj. euroa. Talousarvio ylittyi 249.000 eurolla. Toimintakulut vähenivät -49,1 % edellisvuodesta ja olivat 17,2 milj. euroa, kun toimintakulut olivat vuonna 2022 yhteensä 33,9 milj. euroa. Toimintakatteeksi muodostui 13,2 milj. euroa, mikä toteutui lähes talousarvion mukaisesti.

Vuosikate vuonna 2023 heikkeni 0,4 milj. euroa (-16,6 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Vuosikatteen kertyi vain 2,0 milj. euroa. Rahoitustuottojen ja -kulujen netto toteutui talousarviota merkittävästi heikommin, mitä selittää arvioitua suuremmat korko- ja rahoituskulut. Korkokuluja kirjattiin 472.000 euroa, osinkotuottoja 354.000 euroa ja sijoitusten arvonalentumisia 115.000 euroa. Korkokulujen kertymä kasvoi arvioitua 252.000 euroa suuremmaksi korkotason nousun myötä. Suunnitelman mukaiset poistot (1,5 milj. euroa) toteutuivat edellisvuoden mukaisesti.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että vuoden 2023 ylijäämä 505.426,09 milj. euroa kirjataan taseen yli-/alijäämätilille. Tuloksen kirjaamisen jälkeen taseen yli-/alijäämätilin saldo on 7.498.798,76 euroa ylijäämäinen.

Omavaraisuusaste parani 39,3 %:sta 42,6 %:iin, mutta suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi 68,1 %:sta 111,2 %:in käyttötulorakenteen muutoksen vuoksi. Lainakanta laski 18,8 milj. euroon (3.997 euroa/asukas, 4.346 euroa/asukas v. 2022). Kunnan kaskennallinen lainanhoitokate vuonna 2023 on 0,5. Vuonna 2022 laskennallinen lainanhoitokate oli 0,8.

Askolan kunnan yli/alijäämäkehitys

Seuraavassa taulukossa on esitetty arvio peruskunnan yli/alijäämän kehityksestä vuoteen 2026 saakka.

Arvio peruskunnan yli/alijäämästä talousarviokaudella 2023–2026	euroa
Edellisten tilikausien ylijäämä	6992927,67
Tilikauden ylijäämä 31.12.2023	505426,35
Ylijäämät yhteensä 31.12.2023	7498354,02
Talousarvio 2024 alijäämäarvio	-104350,00
Taloussuunnitelma 2025 alijäämäarvio	-101000,00
Taloussuunnitelma 2026 alijäämäarvio	-111000,00
Arvio peruskunnan yli/alijäämästä 31.12.2026	7182004,02

Kuntalain 110 §:n mukaisesti kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Tilikausi 2023 toteutui muutetun talousarvion mukaisesti, mutta lähes 0,7 milj. euroa heikompana alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Kun huomioidaan tilinpäätöksessä 2023 oleva kertynyt ylijäämä (0,5 milj. euroa) ja taloussuunnitelmakaudelle 2024–2026 arvioidut alijäämät (yhteensä -0,3 milj. euroa), on taloussuunnitelma 2026 talouden osalta vielä tasapainossa. Suunnitelmakausi 2024–2026 on kuitenkin -316.000 euroa alijäämäinen. Vuosina 2024–2026 tulorahoituksella ei pystytä arvion mukaan kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kapenevaan talouden liikkumavaraan sekä tulorahoituksen riittävyyteen.

Askolan kunnan taloustilanne kriisikuntakriteerien valossa

Kriteeri	TP 2021	TP 2022	TP 2023	Johtopäätös
Kuntakonsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde alle 80 %	168,8	149,6	123,6	Ei täyty
Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 %-yksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (7,38 % vuonna 2023)	21,5	21,5	8,86	Ei täyty
Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainojen ja vuokravastuiden määrän vähintään 50 %:lla (9.367 euroa/asukas vuonna 2022)	6193	6198	5863	Ei täyty
Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	0,9	0,8	2,9	Ei täyty

Kuntakonsernin lainanhoitokate oli kriisikuntakriteeriin verrattuna raja-arvossa vuonna 2022, mutta tilanne on korjaantunut vuonna 2023. Kunnan lainanhoitokate oli 0,5 vuonna 2023. Muilta osin kriteerien tunnusluvut eivät ole lähellä raja-arvoa. Sulkeissa on esitetty Manner-Suomen ja kuntakonsernien käytettävissä olevat tunnusluvut.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan taloustilanne on pysynyt vakaana ja vieraan pääoman määrä on vähentynyt merkittävästi. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talouden sopeuttamista jatketaan erityisesti, kun vuosien 2024–2026 taloussuunnitelma on alijäämäinen. Tämän lisäksi tulevien vuosien verorahoitukseen liittyy huomattava epävarmuus hyvinvointialueiden rahoitusvajeen vuoksi. Omavaraisuusaste on vielä reippaasti alle tyydyttävän rajan (50 %).

Tarkastuslautakunta toteaa, että velkamäärä on edelleen korkea, vaikka taseen ylijäämä on kasvanut vuodesta 2019 alkaen. Lainakanta on kuitenkin saatu taittumaan vuoden 2021 aikana. Myös tuloveroprosentti on korkea koko kuntasektorin painotetun tuloveroprosentin keskiarvoon verrattuna. Tarkastuslautakunnan näkemysten mukaan lainamäärän vähentämistä tulee jatkaa osana talouden tasapainottamista.

5 KUNTAKONSERNI

Askolan kunnalla on kaksi tytäryhteisöä Kirnujen Asunnot Oy ja Askolan Puhti Oy sekä Veikko Pohjanpellon säätiö sr. Lisäksi Isompana osakkuusyhteisönä on Kiinteistö Oy Säästörinne 43,2 %:n omistusosuudella.

Askolan Puhti Oy

Askolan Puhti Oy sosiaalisen yrityksen status poistui 1.7.2023 alkaen. Muutoksella ei ole ollut vaikutusta jo myönnettyjen palkkatukien määrään. Yhtiön suurimpana asiakkaana oli Itä-uudenmaan hyvinvointialue, jonne myytiin siivouspalveluja 31.5.2023 saakka. Hyvinvointialue kilpailutti siivouspalvelut ja kilpailun voitti toinen palvelutuottaja. Tekstiilihuollon palvelut jatkuvat kuitenkin 31.8.2024 saakka.

Askolan Puhti Oy:lle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat ja tilikausi päättyi taloudellisesti ylijäämäiseksi. Liikevaihto supistui noin 3 %:lla vuodesta 2022. Palkkatuen osuus liikevaihdosta oli 7,4 %, kun se oli 12,3 % vuonna 2022. Askolan kuntakonsernin ostojen osuus Askolan Puhti Oy:n liikevaihdosta oli 22,8 %. Keskimääräinen työntekijämäärä vaihteli. Työsuhteisten työntekijöiden määrä oli keskimäärin 10 henkilöä ensimmäisellä vuosipuoliskolla ja toisella puoliskolla kuusi henkilöä.

Askolan Puhti Oy on käynyt keskusteluja kunnan kanssa eri palvelutuotantomahdollisuuksista tulevaisuuslaskelmien pohjalta. Pesulapalvelun myynti jatkuu ja myyntiä tehostetaan. Askolan Puhti Oy tulee osallistumaan mahdollisesti työllisyyden hoidon tehtäviin jatkossa kunnan työllisyyspalvelujen kanssa.

Kirnujen Asunnot Oy

Kirnujen Asunnot Oy toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Tilikauden tulos on noin -15.000 euroa alijäämäinen. Asuntojen käyttöaste oli 99 %, kun tavoite on > 95 %. Toimintatuotot kattoivat hyvin toiminta- ja rahoituskulut. Kirkonkylän ja Monninkylän kiinteistöihin asennettiin valokuituliittymät vuonna 2023. Vuoden aikana luovuttiin viimeisestä öljylämmitys-kohteesta.

Konsernitilinpäätös ei ole sote-palveluiden hyvinvointialueelle siirron vuoksi kaikilta osin vertailukelpoinen vuoteen 2022 verrattuna (toimintatuotot, -kulut ja -kate). Konsernin toimintakate oli -12,8 milj. euroa ja vuosikate 2,4 milj. euroa, kun vuosikate oli 3,2 milj. euroa vuonna 2022. Konsernin tilikauden tulos ja ylijäämä oli 0,4 milj. euroa, kun ylijäämä vuonna 2022 oli 0,9 milj. euroa. Konsernin omavaraisuusaste parani edellisvuodesta (47,2 %, 34,6 % vuonna 2022). Suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi käyttötulorakenteen muutoksen vuoksi (110,1 %, 68,8 % vuonna 2022). Näin ollen vuotuiset käyttötulot eivät riitä vieraan pääoman takaisinmaksuun. Kuntakonsernin lainakanta pieneni 26,3 milj. euroon (5.592 euroa/asukas).

Tarkastuslautakunta esittää huolensa Askolan Puhti Oy:n toiminnan jatkuvuudesta. Askolan Puhti Oy on tehnyt ansiokasta työtä työllisyyden hoidossa, jota tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan on tärkeä jatkaa. Vuonna 2023 Askolassa kuntaosuutta maksettiin 260.000 euroa. Askolan Puhti Oy:n osaaminen ja kokemus vaikeasti työllistettävien parissa on hyödynnettävä ja toiminta turvattava myös jatkossa.

6 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN JA RISKIENHALLINTA

Kuntakentällä tapahtui historian suurin muutos 1.1.2023, kun hyvinvointialueet aloittivat toimintansa koko Suomessa.

Askolan kunnan riskienhallintaa päivitettiin vuosien 2022–2023 vaihteessa. Päivityksessä huomioitiin uusi kunnan toiminta- ja organisaatorakenne. Uusi kunnan organisaatio aloitti toimintansa 1.1.2023. Hallintosääntö on tältä osin hyväksytty vuoden 2022 lopussa. Hallintosääntöä on päivitetty kaksi kertaa vuoden 2023 aikana valtuustossa (20.3.2023 ja 15.11.2023). Hankintaohje on parhaillaan valmistelussa.

Valtuusto hyväksyi riskienhallinnan periaatteet kokouksessaan 18.3.2024 ja kunnanhallitus hyväksyi riskienhallinnan toimintaohjeet 27.3.2024. Riskit luokitellaan neljään luokkaan: taloudelliset, strategiset, operatiiviset ja vahinkoriskit. Riskienhallinnan tuloksista raportoidaan osavuosisikatsauksissa ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Strategisina riskeinä on tunnistettu mm. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja hyvinvointialueiden aloittaminen. Venäjää kohtaan asetettujen pakotteiden vaikuttavuudesta ei ole tarkkaa tietoa tai viitteitä, kun sota jatkuu ja hybridi-vaikuttaminen kiihtyy. Myös pakolaisvirta sodan jaloista jatkuu Ukrainasta naapurimaihin.

Sote- ja pelastustoimen palvelut siirtyivät vuoden 2023 alussa hyvinvointialueelle ja samaan aikaan verotuspohja jakaantui. Tämä heikentää kuntien vakavaraisuutta ja kykyä kasvaa sekä rajoittaa investointeja. Riski verorahoituksen tasosta on ilmeinen, kun hyvinvointialueet kamppailevat valtaisien alijäämien kanssa. Kunnille jäi riskiksi sote-kiinteistöt hoidettavakseen. Lisäksi epävarmuus sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen vuokrasopimusten jatkuvuudesta 3+1 vuosien jälkeen. Uhkana on, että kiinteistöjä jää tyhjiilleen ja kuntien vastuulle, eikä vuokratuloja olisi enää tiedossa. Näin ollen pitkäjänteinen suunnittelu on vaikeaa.

Taloudelliseen toimintaympäristöön liittyvänä riskinä on tunnistettu talouden hallinta, investointitarpeiden hallinta ja velkaantuminen. Korkoriski syntyy vaihtuvakorkoisten lainojen viitekorkojen muutoksista. Riskiä on pyritty hallitsemaan kiinteillä korko- ja koronvaihtosopimuksilla. Kunnan lainoista kolmasosassa on korkosuojaus ja muutamassa on kiinteä korko. Keskikorko on 3 % (1,8 % vuonna 2022).

Sijoitustoiminnassa noudatetaan valtuuston hyväksymää sijoituspolitiikan ohjetta. Sijoitustoiminnassa riski pyritään pitämään alhaisena, mutta kuitenkin taloudellisesti järkevänä hajauttamalla sijoituksia.

Luottoriskien liittyviä huomattavia luottotappioita ei ole tiedossa. Riskiin on varauduttu maksu- ja perintätoiminnassa ja perintätoiminnassa on aloitettu yhteistyö Revire Oy:n kanssa ja perintäaineisto siirrytään uudelle yrittäjälle vuoden 2024 aikana.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan, organisaation riittämättömiin sisäisiin prosesseihin ja resursseihin, järjestelmiin, sopimuksiin ja myös väärinkäyttöihin ja muuhun lain vastaiseen toimintaan.

Tietojärjestelmien toimivuus ja erilaiset ICT-riskit ovat merkitykseltään suuria kuntaympäristössä. Riskejä hallitaan mm. ohjeistuksilla, koulutuksella ja teknisillä keinoilla. Kunnassa on käytössä tietosuojakoulutus nettikoulutuksena. Vahinko- ja vastuuriiskejä rajataan vakuuttamalla. Vakuutusurvan riittävyys arviointi ja kattavuus sekä päivittäminen on jatkuvaa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota taloudelliseen riskiin muutostilanteessa, ja erityisesti siihen, että lakisääteisten tehtävien hoidosta selviydytään myös tulovaisuudessa. Kunnalle jäi sote-palveluiden muutoksessa sote-kiinteistöjen velat ja kiinteistöhoitovastuu samalla, kun kiinteistöjen vuokrasopimuksen jatkuvuus on 3+1 vuotta.

Tarkastuslautakunta toistaa ehdotuksensa, että kunta laatii kiinteistöstrategian, jossa huomioidaan hyvinvointialueelle vuokratut kiinteistöt, omaan lakisääteisen palvelunjärjestämisen takia käyttöön jäävät kiinteistöt (esim. koulut, päiväkodit) sekä muut kiinteistöt. Strategiaan tulisi tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan sisällyttää myös pitkän tähtäimen toimenpidesuunnitelma.

7 HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä väheni vuoden 2023 alussa, kun sosiaali- ja terveystalouden henkilöstö siirtyi Itä-uudenmaan hyvinvointialueelle. Vuoden lopussa kunnan palveluksessa oli 220 henkilöä (296 v. 2022). Hyvinvointialueelle siirtyi kaikkiaan 82 henkilöä. Henkilöstön keski-ikä (44,6 v) laski hieman edellisvuodesta (45,2 v). Koko maan kunta-alan henkilöstön keski-ikä on samaa tasoa (45,5 v 2022).

Henkilöstömenot supistuivat palvelurakenteen muutoksen vuoksi edellisvuoteen verrattuna noin 3,65 milj. euroa ja olivat yhteensä 10,8 milj. euroa (14,4 milj. euroa v. 2022). Henkilöstökulujen osuus kaikista toimintakuluista oli 62,5 % (42,6 %).

Työntekijöiden vaihtuminen on hieman vähentynyt edellisestä vuodesta. Vuoden 2023 aikana oli kaiken kaikkiaan 78 (v 2022: 114) rekrytointia, joissa haettavia työpaikkoja oli 86 (v 2022: 152). Työpaikoista 34 (v 2022: 79) oli vakinaista ja 52 (v 2022: 55) määräaikaista. Hakemuksia saatiin kaikkiaan 294 (v 2022: 424). Vaihtuvuutta vähensi eläköitymisestä johtuvat muutokset. Vuonna 2023 eläkkeelle jäi kolme henkilöä (12 v 2022).

Sairauspoissaolojen kokonaismäärä oli 2632 (12,3 pv/htv) kalenteripäivää. Vuonna 2022 sairauspäivien perusteella laskettu keskimääräinen sairauspoissaolomäärä oli 21,4 kalenteripäivää/htv. Sairauspoissaolojen määrä väheni -58,8 %. Vuonna 2023 sairauspoissaoloja (ka/hlö) kertyi keskimäärin eniten elinympäristön palvelualueella (14,6), kun vuonna 2022 poissaoloja oli eniten osaaminen ja elämänlaatu palvelualueella (25,4).

Vuonna 2023 eri koulutuksiin osallistui yhteensä 66 (v 2022: 135) henkilöä. Koulutuspäiviä oli yhteensä 213 päivää (372 v 2022), joka tarkoittaa keskimäärin vain 1,0 (1,3 v 2022) koulutuspäivää jokaiselle Askolan kunnan työntekijälle. Opettajien VESO-päiviä ei ole laskettu koulutuspäiviin. Koulutuksiin on parhaiten osallistuneet demokratia ja toimivuus palvelualueen (2,2 ka/hlö) ja elinympäristö palvelualueen (1,1 ka/hlö) työntekijät. Uusien työntekijöiden koulutus on tärkeä osa perehdyttämistä.

Työyhteisöille ja yksittäisille työntekijöille on tarvittaessa tarjottu mahdollisuutta työnohjaukseen, joka auttaa jaksamaan työssä ja pysymään terveenä. Työnohjaus on oman työn, toimintatapojen ja oman itsensä tutkimista sekä kehittämistä koulutetun työnohjaajan avulla. Se on työhön, työyhteisöön ja omaan työrooliin liittyvien kysymysten, omien kokemusten ja tunteiden jäsentelyä.

Tarkastuslautakunta huomioi sairauspoissaolojen myönteisen kehityksen ja kannustaa jatkamaan edelleen työhyvinvointiohjelman toimeenpanoa. Hyvinvoiva henkilöstö heijastuu myönteisenä asiakaskokemuksena ja tuloksellisena toimintana.

Tarkastuslautakunta toteaa, että koulutukseen osallistuminen on vähentynyt. Kouluttautuminen on tärkeää, jotta saadaan uutta osaamista ja viimeisin tieto työpaikalle. Tarkastuslautakunta muistuttaa koulutuksen merkityksestä henkilöstön motivaation ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä sekä kunnan kehittämisen mahdollistajana.

8 YHTEENVETO JA MUUT HAVAINNOT

Vuosi 2023 oli monien uudistusten ja muutosten vuosi. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Samaan aikaan otettiin käyttöön Askolan kunnan uudistettu kuntaorganisaatio, joka jakautuu kolmeen palvelualueeseen. Askolan kunnan uusi brändi-ilme julkistettiin elokuussa 2023.

Tilikauden tulos on 505.426,35 euroa ylijäämäinen. Hyvää tulosta selittää verotilityksiin sisältyneet aiempiin vuosiin kohdistuvat erät. Taseen kumulatiivinen ylijäämä on vuoden 2023 ylijäämä huomioiden 7.498.354,02 euroa.

Kunnan asukasluku laski 53 hengellä ja oli vuoden päätteessä 4.710. Muuttoliike oli negatiivinen ja syntyvyys on laskussa valtakunnallisen trendin mukaisesti. Sote-uudistus haastaa kuntien talouden tasapainoa ja näin ollen tulojen ja menojen suhde on oltava tasapainossa. Lisäksi vuoden 2026 valtionosuusuudistus voi muuttaa rahoitus pohjaa olennaisesti.

Huomattava epävarmuus liittyy myös hyvinvointialueiden rahoitusvajeeseen, joka voi heijastua kuntien valtionosuuksiin ja vaikuttaa lähipalveluihin sekä vuokrasopimuksiin. Kunnan edunvalvontatehtävä on tärkeä ja tulee varmistaa, että rajapintayhteistyö toimii ja kuntalaiset saavat oikeutetut palvelunsa. Askolan kunta on panostanut hyvinvointityöhön ja yhteistyöhön järjestöjen kanssa.

Kunnan lainakanta on edelleen huomattava ja korkotason ennustetaan pysyvän korkealla. Tulorahoituksen riittämättömyys investointien kattamiseen edellyttää velkaantumisen ja investointien peilaamista talouden kantokykyyn. Tulevien vuosien investointisuunnitelman toteuttaminen edellyttää riittämättömän tulorahoituksen vuoksi lainarahoitusta.

Kunnille siirtyvä vastuu TE-palveluiden tuottamisesta antaa huomattavan mahdollisuuden vaikuttaa työvoiman saatavuuteen sekä työttömyyden hoitoon. Tavoitteena tulee olla elinvoiman edistyminen ja työntekijöiden saaminen työhön. Hyvällä työllisyyden hoidolla on merkittävä taloudellinen vaikutus ja sen hoitoon on käytettävä kaikki olemassa oleva voimavara. Askolan kunta oli vuoden 2023 työttömyystilastoissa hyvällä tasolla Uudenmaan alueella. Askolassa oli joulukuussa työttömiä 5,3 %, kun koko Uudellamaalla 10,2 %.

Osaavan henkilöstön saatavuuteen ja pitovoimaan on panostettava. Työhyvinvointiin liittyvät toimenpiteet näkyvät henkilöstön työtyytyväisyytenä, positiivisen työnantajakuvana sekä vähenevinä poissaoloina. Uutena henkilöstöetuutena on otettu käyttöön polkupyöräetu. Tarkastuslautakunta suosittaa raportoimaan työhyvinvointitutkimuksen tulokset vuosittain henkilöstöraportissa.

Tarkastuslautakunta arvioi, että valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin ja toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoitukseenmukaisella tavalla.

Tilintarkastaja on antanut 21.5.2024 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2023. Tilintarkastaja on esittänyt tilinpäätöksen vahvistamista tilikaudelta 2023 sekä vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille vuoden 2023 osalta. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta esittää lämpimät kiitoksensa kunnan henkilökunnalle kuntalaisten hyväksi tehdystä työstä.

Askolassa 21. päivänä toukokuuta 2024

Petri Hallikainen
puheenjohtaja

Ari Forsberg
varapuheenjohtaja

Sami Vihuri
varajäsen

Jouko Lahtinen
jäsen

Tanja Lehtikuusi
jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 22 pages before this page
Dokumentet inneholder 22 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 22 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 22 sider før denne side

Detta dokument innehåller 22 sidor före denna sida

TANJA MIRELLA LEHTIKUUSI

ARI OLOF FORSBERG

JOUKO HERMANNI LAHTINEN

Sami Tapio Vihuri

Peti Hallikainen
PETRI AUTERO HALLIKAINEN

(TARHASTUS LUOTAKUNNAN
ARVIOINTIHERTOMUS VUODELTA 2023)

sign
representative

allekirjoitusoikeus